

Verslag vergadering 23 november 2020

(goedgekeurd via schriftelijke procedure op 18 december 2020)

Deelnemers:

Voorzitter/secretariaat: gezaghebber E. Rijna (voorzitter), J.W. van den Braak (vice-voorzitter), O. Saleh (wnd. secretaris)

Openbaar lichaam: gedeputeerden E. Tjin Asjoe (alleen 23 november) en N. den Heyer

USIBO: M. Abrahams, N. Willem

BONHATA: D. Rietveld, L. Berkenbosch, *BBE:* E. Carrillo, *BHG:* P. Coolen

KvK: H. Groot, Ch. Kirindongo

Adviseur namens SZW: E. Brakke

Overige adviseurs: D. Rauwers, I. Sealy

1. Opening en huishoudelijke mededelingen

De vice-voorzitter opent de vergadering. Hij heet allen welkom en uit zijn genoegen om na ruim 8 maanden weer terug te zijn. Secretaris dhr. Breure is helaas verhinderd vanwege privé-omstandigheden.

De vice-voorzitter spreekt zijn waardering uit aan de Centraal Dialoog voor het doorgaan tijdens zijn afwezigheid en dankt in het bijzonder dhr. Tjin Asjoe voor het waarnemen van de vice-voorzitterschap, mw. Saleh voor het waarnemen van de secretaris en mw. Rauwers voor de algemene ondersteuning. Hij overhandigt elk een mooi boek als blijk van waardering.

De vice-voorzitter stelt voor om agendapunten 5, 8, 9, 10, en 12 in de vergadering van volgende week te behandelen. Dhr. Carrillo (BBE) stelt voor om agendapunten 8 en 9 samen te voegen. De CD stemt in met beide voorstellen.

2. Verslagen CD 29 juni 2020 en 28 augustus 2020

De verslagen zijn reeds via schriftelijke ronde vastgesteld. Er zijn geen opmerkingen naar aanleiding daarvan.

3. Coronacrisis en maatregelen

De vice-voorzitter wijst naar de door het secretariaat opgestelde memo d.d. 12 november 2020. Het kabinet heeft per kamerbrief d.d. 16 oktober 2020 (kamerstuk 35420, nr. 150, reeds toegezonden) geïnformeerd over het steunpakket 3.0 Caribisch Nederland. De gezaghebber en hr. Brakke (namens SZW) geven aan dat er voorts niets nieuws te melden is.

Dhr. Berkenbosch spreekt zijn dank uit voor het steunpakket dat lokale bedrijven goed door de crisis heeft geholpen. Echter, nu dat de toeristensector langzaam op gang komt gaan die werknemers weer (gedeeltelijk) aan het werk. Dit vormt een knelpunt aangezien deze bedrijven nog flinke omzetzerving lijden en toch de volledige loonkosten moeten betalen.

Dhr. Carrillo: Covid besmettingen op Bonaire waren veelal in kantoor- en familieomgeving, gelukkig niet in de horeca. Hij is benieuwd naar de vervolgmaatregelen zoals hygiëne voorschriften voor inwoners, nu het eiland heropent. Verder uit zijn bezorgdheid over de situatie bij TCB, en vraagt aandacht voor een spoedige invulling van de RvC en de directeursfunctie nu revitalisatie van de economie en toerisme cruciaal is.

Dhr. Willem vraagt of er een indicatie is naar het aantal personeel dat afvloeit wanneer de steun wordt afgebouwd. Het is bekend dat personen die een partner met inkomen hebben, niet in aanmerking komen voor onderstand. Gezinnen met voorheen 2 inkomens gaan achteruit naar slechts 1 inkomen. Dit versterkt de armoede. Is het ijkpunt bestaanszekerheid voldoende of wordt dit heroverwogen? V.w.b. revitalisering van de economie pleit hij voor aanboren van nieuwe sectoren om de afhankelijkheid van toerisme te verminderen, en vraagt naar de desbetreffende plannen van de overheid.

Dhr. Coolen stelt voor om gezamenlijk te kijken naar welke opties of kansen er nog meer zijn, om een gemotiveerd voorstel te kunnen doen voor eventuele additionele steunmaatregelen aangezien het kabinet hier de mogelijkheid toe biedt.

Dhr. Groot sluit zich aan bij de voorgaande sprekers, en vraagt voorts naar de stand van zaken m.b.t. heropening voor reizigers uit de VS, en of de CD ondersteuning kan bieden om dit te versnellen. Hij is ook benieuwd hoe ver de invoering van sneltesten bij de luchthaven is. T.a.v. economische diversificatie merkt hij op dat dit een proces is van meerdere jaren. Het is fundamenteel om toerisme op korte termijn te verbeteren.

Mw. Rauwers (adviseur OLB) informeert over de correspondentie van het OLB aan ministerie I&W met verzoek voor opening van luchtruim met VS. Ministerie I&W zal na advies VWS/RIVM een besluit nemen.

Gedeputeerde Tjin Asjoe informeert dat TCB met het inhuren van marketingbureau Diamond PR extra uitvoeringskracht heeft om Bonaire te positioneren. Leden voor de RvC zijn reeds voorgedragen aan de Rijksvertegenwoordiger voor de verklaring van goedkeuring. De selectieprocedure voor een nieuwe (interim)directeur is lopende.

Ged. Tjin Asjoe beaamt dat diversificatie inderdaad een langdurig traject is zodat toerisme voorlopig de basis is. Wel worden er al stappen genomen om andere activiteiten te ontplooiën waaronder agrarische initiatieven, digitale economie en de mogelijkheid van een universiteit vestiging op Bonaire. De vice-voorzitter stelt voor om het punt diversificatie volgende week te behandelen onder het agendapunt Masterplan 2030.

Dhr. Brakke verwelkomt alle suggesties voor het verbeteren of aanpassen van de steunregeling. SZW is bereid om praktische oplossingen te zoeken. Om praktisch toepasbaar te zijn moet de regeling wel afgebakend en qua kern eenvoudig blijven. Hij licht toe dat de andere inrichting in Europees Nederland mogelijk is omdat daar achteraf met de bedrijven wordt verrekend. Dit stelsel is hier niet uitvoerbaar.

Hij doet een beroep op bedrijven die vacatures hebben, om eerst te kijken bij "Plenchi di Trabou" omdat daar goede mensen bij zitten en zo help je mensen de regeling uit.

Dhr. Rietveld maakt zich zorgen over de resorts die voornamelijk gericht zijn op de Noord-Amerikaanse markt, nu de regeling zal worden afgebouwd en vliegverkeer vanuit de VS nog niet is toegestaan. Heeft OLB mogelijk instrumenten op dit op te vangen?

Ged. Tjin Asjoe geeft aan dat uitstel van belastingen kan worden overwogen, maar dat kwijtschelding moeilijk is. Er zal gezamenlijk met ministeries bekeken moeten worden in hoeverre budgettaire inpassing voor de inkomstenderving mogelijk is. De nieuwe toeristenbelasting is in de maak.

Dhr. Groot merkt op dat de KvK over dit thema aanbevelingen heeft gedaan aan het OLB, waar nog geen reactie op is gekomen. Stelt voor om hierover in gesprek te gaan.

Dhr. Willem vraagt naar aanleiding van de kabinetsbrief d.d. 16 oktober, punt 7 "Maatregelen gericht op investeringen", wie hier actie op moet ondernemen?

Mw. Rauwers licht toe dat OLB reeds aan het kabinet projecten heeft voorgesteld die een direct, snel impuls kunnen geven aan de economische herstart. Helaas is dit niet door de ministerraad behandeld. Het OLB zet dit nu opnieuw in. Totaal is er een bedrag van 16 miljoen geoormerkt voor de BES. Het nationale groeifonds is voor grotere projecten van minimaal 30 miljoen. Het project van WEB Bonaire is hiervoor ingeschreven.

Besluiten/afspraken:

1. Een CD delegatie bestaande uit mw. Den Heyer, dhr. Coolen, dhr. Rietveld en dhr. Groot zullen op korte termijn met dhr. Brakke/SZW in gesprek gaan over het steunpakket en mogelijkheden voor aanpassing/aanvulling. Dhr. Brakke stuurt een uitnodiging.
2. Dhr. Rietveld en Mw. Kirindongo gaan in gesprek met ged. Tjin Asjoe over aanbevelingen en mogelijke maatregelen v.w.b. de lokale overheid.
3. Betreffende situatie opening luchtruim VS, wordt besloten om het antwoord van ministerie I&W af te wachten en zo nodig in de CD van 30-11 een ondersteunend schrijven vast te stellen.
4. De onderwerpen 'economische diversificatie' en 'maatregelen gericht op investeringen' zullen in de volgende vergadering onder agendapunt Masterplan 2030 nader worden besproken.

4. Voorbereiden videogesprek met staatssecretaris SZW op 25 november 2020

Tijdstip: 10:00 – 12:00 uur. De secretaris (dhr. Breure) verzorgt de coördinatie. De vice-voorzitter zal het gesprek voorzitten.

Het is een digitaal videogesprek, waarbij deelnemers op verschillende locaties zitten:

- BC vergaderzaal: De gezaghebber en gedeputeerden.
- RCN: Dhr. Brakke en USIBO
- KvK: De vice-voorzitter, KvK, BBE en BHG
- VIP Diving: Bonhata

Ged. Den Heyer vraagt om er in de toekomst rekening mee te houden dat het BC op woensdag vergadert. De vice-voorzitter licht toe dat het tijdstip is vastgesteld door de stas, de CD had hierop geen enkele invloed (in Holland is dit overigens gebruikelijk t.a.v. bewindspersonen).

Inhoudelijke gesprekspunten zullen zijn het steunpakket coronacrisis en de voortgang ten aanzien van het ijkpunt bestaanszekerheid (m.i.v. ontwikkeling WML). Ter voorbereiding heeft het CD de voortgangsbrief ijkpuntnota en het (nog niet openbare) Ecorys rapport inzake WML mogen ontvangen.

De vice-voorzitter verwacht dat staatssecretaris van 't Wout het beleid van zijn voorganger mw. Van Ark zal voortzetten. De 1^e voortgangsrapportage d.d. 8 juli 2020 inzake het ijkpunt bestaanszekerheid bevat positief stemmende formules. Het kabinet zet in op het verlagen van kosten van levensonderhoud en het op termijn toegroeien van de onderstand naar het ijkpunt voor het sociaal minimum. Het WML moet ruim boven het ijkpunt voor het sociaal minimum komen te liggen.

Dhr. Coolen stelt voor om vragen te stellen over de inflatie- danwel deflatiecorrectie. Hij merkt verder op dat de conclusies van het Ecorys rapport geen verassing zijn, maar dat het belangrijk is dat mogelijke financiële ruimte werkelijk aan de mensen ten goede komt.

Dhr. Brakke licht toe dat er in 2020 een deflatie is gemeten, echter dat de WML per 1-1-2021 gelijk blijft, dus niet wordt verlaagd. De gelijkblijvende WML bij een deflatie is de facto een koopkrachtvoortgang met meerdere procenten.

Afgesproken wordt, dat deelnemers zich op eigen wijze voorbereiden op het gesprek.

De vice-voorzitter stelt voor om de staatssecretaris na het gesprek van 25 november een brief te sturen. De CD stemt hiermee in. De vice-voorzitter en secretaris bereiden een concept brief voor.

6. Consultatie ontwerp-wetsvoorstel kinderopvang CN

De vice-voorzitter verwijst naar de eerder door het secretariaat toegezonden concept brief aan de Staatsecretaris van SZW.

Ged. Den Heyer tekent aan dat het OLB de mogelijkheid om kinderopvang als basisvoorziening te hebben wil toevoegen, in het kader van ontwikkelkansen voor het kind. Idealiter voor de leeftijdsgroep 0 t/m 12, maar minstens voor kinderen van 0 tot 4 jaar. Secundair draagt het ook bij aan armoedebestrijding.

Mw. Abrahams merkt op het jammer te vinden dat er veel verondersteld is i.p.v. onderbouwd met onderzoek. Zij ziet graag flexibele opvang in de avonduren, gelet op de meerdere sectoren die avond- en nachtdiensten draaien.

Dhr. Carrillo vindt dat er bij ontwikkel- en verkavelingsplannen structureel speel- en opvanglocaties voor kinderen ingepland moet worden. Tevens stelt hij de mogelijkheid voor om werkgeversvergoedingen voor kinderopvang deze vrijstelling van werkgeverslasten.

Ged. Den Heyer is eens met het idee om locaties voor kinderen in te plannen bij verkavelingen, gezien het tekort aan kinderopvangplaatsen. Zij licht toe dat er bij de nieuwe FCB wijk in Hato rekening is gehouden hiermee, er verder een grote faciliteit aan zit te komen en ook naschoolse opvang bij scholen. Flexibele KO in avonduren is in het verleden via een pilot uitgetoetst maar was niet succesvol. Momenteel loopt een traject om KO-organisaties bij te scholen qua vaardigheden en ondernemerschap.

Dhr. Berkenbosch onderstreept de behoefte aan flexibele KO. Met toerisme als voornaamste activiteit is Bonaire geen 9 tot 5 economie en is opvang in avonduren een noodzaak. V.w.b. het vergoeden van de kosten van KO moet dit een keuze van de ondernemer zijn.

Dhr. Willem vraagt hoe de ouderlijke bijdrage geïncasseerd zal worden? Dhr. Brakke (SZW) geeft toe dat dit ingewikkeld is omdat er scherpe grenzen aan de uitvoerbaarheid van inkomensafhankelijke bijdragen zijn.

De vice-voorzitter zal naar aanleiding van de ingebrachte punten de concept-brief aanpassen en in de vergadering van volgende week ter vaststelling voorleggen.

7. Uitwerking Gemeenschappelijk Beleidskader (GBK)

Zie eerder toegezonden secretariaatsnotitie: Vervolgacties GBK 2020- 2023.

Par. 1.1. Bestuursakkoord en CD: Dhr. Groot (KvK) merkt op dat mede door de coronacrisis de voortgang van het Bestuursakkoord (hierna: BA) vertraagd lijkt te zijn, en ziet graag meer betrokkenheid van de CD partners bij de evaluatie van het BA. Het BA en ook het Bestuursprogramma dienen het fundament te zijn voor de toekomstvisie van het eiland. Er moet meer energie gestoken worden in de uitvoering daarvan i.p.v. het uitwerken van een masterplan. Afgesproken wordt omdat bij behandeling van het agendapunt Masterplan 2030 te bespreken. De vice-voorzitter wijst in dit verband ook op CD-Verklaring 1.

Par. 4.1 + par. 4.3 (Rijksbelastingen): Dhr. Coolen (BHG) geeft aan dat hoewel dit nog wel actueel is en de toeristische sector/resorts vanwege de onroerend goed belasting onevenredig belast worden, het nu geen goed moment lijkt voor een onderzoek.

Dit punt wordt aangehouden tot post-Covid.

Par. 4.2 (Bevordering vestigingsklimaat voor werknemers van buiten Bonaire): Dhr. Carillo (BBE) bevestigt dat dit vooral in de coronacrisis zeer actueel is. In het komend jaar zal de ROW een concreet plan voorleggen aan de CD.

Par. 6.5 Werkloosheidsvoorziening: Ged. Den Heyer informeert dat het BC dit met staatssecretaris van 't Wout heeft besproken en dat het OLB in februari 2021 een voorstel inbrengt.

Par. 8.4 Aanvullende pensioenregelingen: De CD gaat akkoord met het voorstel om de discussie tot medio 2022 op te schorten en dan opnieuw te bezien in licht van actualiteit, ontwikkeling AOV en de markt voor levensproducten.

11. Consultatie wijziging Wet elektriciteit en drinkwater BES

Werkgevers doen een voorstel met als onderbouwing een notitie/analyse door Weero Koster/Marga Buijs. Het advies is om de wetswijziging aan te houden aangezien het tot lastenverzwaring kan leiden, dat funest is in deze crisissituatie.

Ged. Den Heyer geeft aan dat het OLB zich hierin kan vinden, aangezien er ingezet moet worden op kostenverlaging.

Dhr. Groot informeert dat de KvK in overleg met Unkobon en WEB al in deze strekking een reactiebrief in concept klaar heeft. Hij stelt voor dat deze mogelijk aangepast kan worden om vanuit de CD te sturen.

Afgesproken wordt, dat de vice-voorzitter de conceptbrief van de KvK deelt met de CD. De CD komt in de vergadering van volgende week erop terug.

13. Vergaderschema 2021

Het CD stemt in met de voorgestelde vergaderdata: 25 februari en 1 maart 2021, daarna 17 en 20 mei 2021.

De vice-voorzitter stelt voor om de Kwartiermaker Deelnemingen van het OLB uit te nodigen om in de vergadering van 25 februari/1 maart een presentatie te geven. De CD gaat hiermee akkoord.

14. Rondvraag en sluiting

Dhr. Berkenbosch stelt voor om een verzoek te richten aan ministerie VWS, dat bij het mogelijk worden van vaccinatie tegen Covid-19, alle inwoners van de BES-eilanden de mogelijkheid krijgen om gevaccineerd te worden. Dit gelet op het geringe inwonersaantal en de afhankelijkheid van toerisme. Goede voorlichting en communicatie is hierbij essentieel. Ged. Den Heyer geeft aan dat er vanuit OLB reeds gesprekken gaande zijn over het organiseren van de vaccinatie op Bonaire, ook logistieke aspecten. Afgesproken wordt dat Bonhata een conceptbrief voorbereidt en dat dit onderwerp als agendapunt wordt toegevoegd voor behandeling in de vergadering van volgende week.

De vice-voorzitter sluit de vergadering.